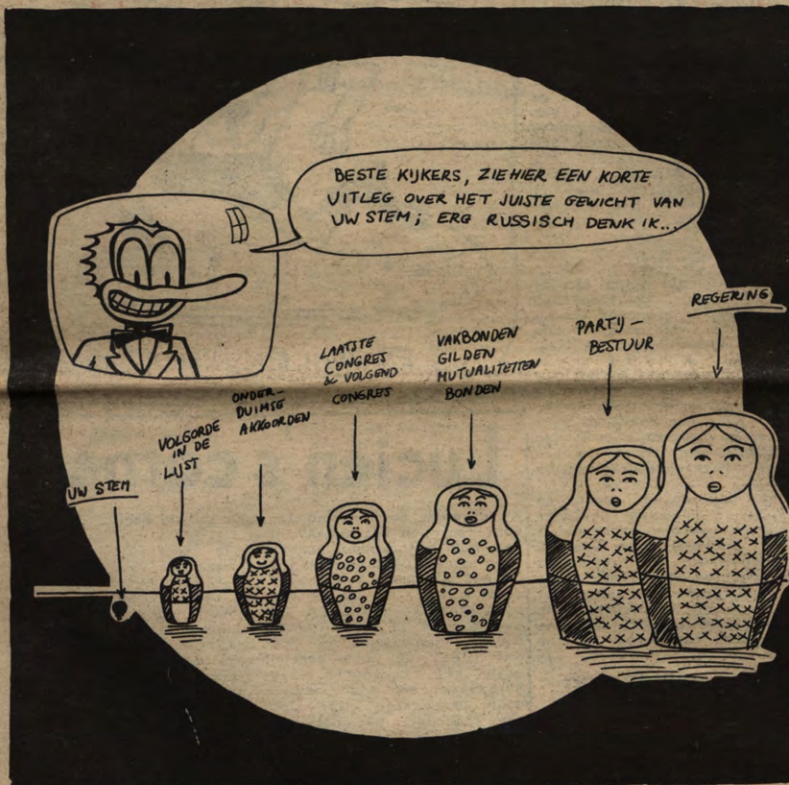

VETO

ALGEMENE STUDENTENRAAD

Studentenstemmen brengen geen verandering

RAL, CVP, PVDA
VU, PS, SP,
PVV, PSC,
AGALEV
ETC..

Acht november. De stemmingen van 400.000 jongeren tussen 18 en 20 zullen geen verandering brengen in de Belgische politiek. Vraag je trouwens maar tig af of de 'v.w. wassenen' wel een stem in het kapittel hebben. Over de massa mechanismen die de kiezer buiten spel zetten, p.4-5.

8 bladzijden

Acht bladzijden Veto. Slechts. En dat blijft nog een tijdje zo als niet meer vrijwilligers opduiken voor praktisch werk (typen, lay-out). Lay-outen is gezellige werken bij een pintje op maandagavond. Je loopt maar eens langs. En typen kan je vrijwel de hele week. Er wordt nu zowat een schema opgesteld en, als je wil, krijg je een vast uur in de week. Intussen zijn uit dit nummer niet minder dan 5 geplande artikels weggelaten. Onze verontschuldigen aan de auteurs.

Projektonderwijs

Studeren vanuit je belangstelling. Compromisloos werken vanuit je eigenste zelve! Weg met de vooropgestelde studieplannen! Geen vakken en vakjes maar een Eigen Kijk op de Grote Wijde Wereld! Wonder! Mirakel!

En nu is daar zelfs een praktische handleiding voor - niet de eerste overigens. Naar aanleiding van dit boek een artikel. p. 6. Mirakels niet de wereld uit, p.6.

Zoekertje

Allen naar de laatste bladzijde! Daar biedt 1 individu jullie aan 250 fr. een lader voor Texas Instruments 58 en diergelijke. En dat is meteen het enige unieke zoekertje in Veto 6. Waar hebben we het verdient. Voor 20 frankes kan je je fiets overlaten aan 2000. Of kan je een collega aan die langgezochte cursus helpen. Als je 't maar kort doet. En voor die 20 frank heb je een ongekennde service. Maandag binnen, donderdag in de Veto. En nu jij weer.

Interview met Tom Melsens (Sociale Raad)

Drie minuten tijd om pen en papier te nemen. Want hier komt het lijstje studenten dat voor '81-'82 instaat voor de sociale voorzieningen van de studenten, voorzover dat in de medebeheersorganen kan. In de Raad voor Studentenvoorzieningen, waarover volgende week meer, werden op 23 oktober jl. door de A.V. van Sociale Raad verkozen: Marijke Bosmans (Oriëntal.), Jan Erreygers (VTK), Tom Melsens (VRG), Geert Moens (Landb.) en Pat 'T Seyen (Politika). In het College van Zaakvoerders van ACCO werden Frank Uyttendaele (Filosofie) en Rudy Aerts (Informatika) herkozen. Zij worden vervoegd door Jan Erreygers en Geert Stubbe (Musicol.). Voor de Raad van Beheer van Alma vzw is een voorlopige delegatie samengesteld.

Bij bovengenoemde mensen kan je steeds terecht met klachten en voorstellen i.v.m. alles wat studentenvoorzieningen betreft (van studentendokter tot peda's en cursussen). Belangrijkste feit van deze vergadering was verder de verkiezing van Tom Melsens tot voorzitter en van Noël Herteleer tot vrijgestelde. Interview met de nieuwe voorzitter, die o.a. uitleg verstrekt over de kwestie met de huurgelden op Sociale Raad, p. 3. Volgens een eerste onderzoek is daar gebleken dat over een aantal jaren belangrijke sommen niet naar huur zijn gegaan, zoals begroot, maar naar de offset-dienst. Lezen op p.3.

Lokale radio en basis-participatie

Het blijft zo goed als windstijl op het zogenaamde Vrije Radio front, zij het dat in de verkiezingscampagne zo nu en dan een salvo van de liberalen weerklonk. Tijd dus om ons te bezinnen over één van de boeiendste aspecten van de lokale radio: de wisselwerking tussen medium en luisteraar.

"Vrije Radio" ontstond essentieel uit de basis, vnl. via de eerste strijdzenders zoals Radio Eau Noire te Couvin. Deze generatie radio's leidde tot een verwant type: radio's met contra-informatie en tegen-cultuur. Typisch voorbeeld van de laatste categorie is het collectief "Les Radios Alternatives". Bij deze laatste staan de lokale gerichtheid en participatie hoog in het vaandel geschreven én in de praktijk wordt hiermee ook geen loopje genomen. De luisteraar staat centraal: men gaat er met de microfoon op af, zodat hij zijn meningen direct kwijt kan, zonder een boel filters die de informatie "verpakken" tot een lekker voor iedereen aanvaardbaar papje. Straattheater, avant-garde muziek, obscure punk krijgt de eerste plaats toegewezen in de programmering; hitlijsten, zeezender D.J.'s, populaire verzoekjesonkels en -tantes moet je hier niet zoeken. Maar dit is allemaal zo goed als uitzonderlijk. Van de honderden Vrije Radio's in België zijn er tientallen éénmansprojecten, meestal van geflippte D.J.'s die na de zaterdagnachtfulf een antenne door het dak steken en hun one-man performance verlengen. In het beste geval geven zij met nog enkele vriendjes én de respectievelijke vriendinnetjes nog wat "streeknieuws": data van de aanstaande pensenkermis, café-voetbalmatches etc. Kom je als plaatselijke groep met een bandje, dan vlieg je richting deur, want "dat horen de mensen niet graag"; bied je jezelf aan als presenter, dan

heb je geen geschikte stem, heb je geen voldoende uitspraak én je kan geen plaat "timen" (= de muzikale intro vollullen); kom je met informatie over een prikactie op milieugebied, een betoging, dan kom je weer niet op antenne, want de "Vrije Radio's" mogen zich niet met politiek inlaten."

Bovenstaande zenders krijgen dan later een vergunning, en verbinden er zich toe (en "hebben in het verleden bewezen") de luisteraars te laten meewerken. O ja, dat kon hoor en nog, "wij hebben telefoon zodat de luisteraars groettes kunnen overbrengen samen met een plaatje én ze kunnen altijd schrijven". Coördinatie onder de medewerkers? Jawel hoor, als je het geluk hebt over een "goede stem" te beschikken, wat "zeezenderhollands" te kunnen praten én een goede timing hebt (want dat is het enige criterium om de waarde van een programma te meten), dan mag je meebe-slissen over de datum van de drive-inshow en mag je jezelf opgeven om tussen bepaalde uren te werken; de "baas" (hij die de zender plaatste) beslist echter wel wat met het geld gebeurt, hij beslist over het aannemen van nieuwe medewerkers, over de structuur van de programmering. Zelfs als je over de vereiste kwaliteiten beschikt, heb je nog niets te zeggen.

Dit is een schets van de Vrije Radio eind '81 en het geldt niet alleen voor de boerenradio's, liberale bolwerken en zeezenders aan land. Zelfs de "echte" "pure" lokale radio's ontsnappen er niet aan; weergalozes werkverdeling, trappen onder de gordel voor hen die nauwer contact willen met de luisteraars, beslissingsmacht in handen van een kleine elite-groep én vrijblijvendheid in de programmering. Gerichte informatie en muziek wordt in een hoekje gedrumd; hitlijsten krijgen de meeste aandacht. Er wordt "vlot" gepresenteerd en interviews

mogen niet te lang duren, anders verliest men het grote publiek.

Is dat de bedoeling van de "demokratische vrije lokale radio"? Moeten wij geen stap achteruit zetten zoals Les Radios Alternatives, die inderdaad iedereen laten aan bod komen én iedereen (ook de luisteraar) laten meebe-slissen over het reilen en zellen van de radio? Of is "vrije lokale radio" toch een narcistisch tijdverdrijf met wat zoethoudertjes voor het publiek? Graag een antwoord.

Luk Lente

Studiestrategie

Studentenpsychologen van de K.U.L. en de Campus Kortrijk schreven twee brochures die een leidraad willen zijn bij de universitaire studies. Deze twee brochures, **Studiemethode** en **Studieplanning** worden via de monitoren gratis aangeboden ter gelegenheid van de introductiesessies. Voor de eerstejaarsstudenten van Letteren en Wijsbegeerte werd een afzonderlijke brochure opgesteld, nl. **Studiemethodische wenken voor eerstejaars**. Deze is te krijgen op het monitoraat van L&W, Blijde Inkomststraat 21, Leuven.

Solids

Eendaags colloquium aan de K.U.L. over "Microsolids" woensdag 25 november a.s. Door het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (N.F.W.O.) En de Interuniversitaire Contactgroep voor Vaste Stoffica wordt op woensdag 25 november a.s. een eendaags colloquium georganiseerd over Microsolids, onder de titel: **Physics and Technology**.

Het colloquium start om 9.30 u. Volgende lezingen zullen worden gehouden: **The influence of reduced dimensions on transport properties of solids** (prof. dr. G. Deutscher, Universiteit van Tel-Aviv); **The Josephson effect and the computer technology of the future** (dr. P. Wolf, IBM

Micro-systemen

Research Laboratories Zürich).

Na de lunch heeft een poster-sessie plaats over de onderzoeksactiviteiten in het hele gebied van de vaste stoffica, waaraan alle deelnemers kunnen meewerken.

Het colloquium wordt afgerond met een rondetafel over microsystemen in computers: **Semiconductors or Superconductors?**, onder voorzitterschap van prof. dr. Y. Bruynseraede (K.U.-L.).

Dit colloquium vindt plaats in het Instituut voor Natuurkunde, Celestijnenlaar 200 D te Heverlee (tel. 016/22.04.54). Inschrijvingen vóór 14 november is vereist. 10

Doe je pol en soc? Recht? Germaanse? Wens je later in de journalistiek te gaan? Of denk je gewoon een degelijk stuk over een onderwerp van algemeen (studenten)belang op papier te kunnen zetten?

Kom dan naar ons! Veto zoekt

voor informatie op uw niveau

Free-Lance Medewerkers

Loop binnen op onze redactie. Je vindt er een lijst met de onderwerpen van uw keuze, aangepast aan uw ambitie.

Een unieke ervaring, schrijven in Veto.

De Sensatie van Duizenden Lezers

VTK - 24 UREN

Lucien's corner

* Verleden week maandagavond een open vormingsavond van MLB bijgewoond. Leerrijk maar niets voor mij: ik ben nl. geen revolutionair (meer). En dat is een noodzakelijke voorwaarde om bij MLB te zijn. Een voldoende voorwaarde is het ook niet. Je moet bekend zijn met begrippen als massalijn, een ander woord voor democratie maar dat meer inhoudt, nl. dat men vooral zijn oor moet te luisteren leggen bij de meest progressieven en die standpunten dan trachten ingang te doen vinden bij de grote massa. Ik leg liever mijn oor te luisteren bij zoveel mogelijk mensen, wel goed wetend dat de meest overtuigde mensen dikwijls de minst geïnformeerde zijn. Maar kom, dat is geen beletsel om met het slordig jongmens en het blauwe oog van het NSV een pint te gaan pakken in de Gulp.

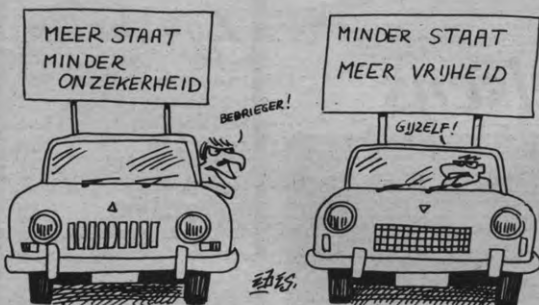
* Op gevaar af voor een seksist door te gaan, vind ik Ida Dequeecker van de RAL een frissere verschijning op het TV-scherm dan Kris Merckx van de PvdA. Maar die legde zijn zaak in bewoordingen uit, die Jan met de klak verstaat. De intellectuelen van RAL hebben wel gelijk als ze voor een ACW-SP-regering zijn zonder burgerlijke ministers maar daar heeft de arbeider geen boodschap aan. En de arbeidersbelangen zijn niet de enige in de samenleving, maar ze zijn wel degenen die de maatschappij grondig moeten veranderen. Zoals de burgerij in de 18e eeuw. Dat perspectief moet men blijven hebben om niet te blijven stilstaan bij de actualiteit. De traditionele partijen blijven modde-

ren aan de macht. * De ergerlijkste verkiezingspots vind ik die van de PVV en het Vlaams Blok. De ijle vrouwenstemmen die u aanraden gewoon uzelf te kunnen zijn, moeten een politiek inpakken die neerkomt op meer winsten door minder belastingen, meer individu door minder gemeenschap, meer egoïsme door minder solidariteit. Nu of nooit, zegt de PVV. Mijn keuze is vlug gemaakt, schrijft Johan Anthierens. En dan die hatelijke kop van oud-Were-Di-leider Karel Dillen. Die denkt dat de tweede generatie gastarbeiders nog naar hun streek terug kunnen. Die denkt dat de vakbonden een publiek-rechterlijk statuut moeten hebben, zodat men de financiële kracht van de stakingskassen kent en men van het stakingswapen een bot mes maakt. Die denkt dat minder gecompliceerdheid over sex decadentie is, dat het huidige onderwijs vol marxistische indoctrinanten zit, dat er meer fatsoen moet zijn. Typisch katholiek van te weten wat goed is voor een ander. Buiten ons is er geen heil.

* Moeders mooiste, Karel Van Miert, moet het maken voor de SP. En dan maar afgeven op het Tindemans-effect. Maar ze zijn toch beter dan hun Franse kameraden, die de stemmen van de pacifisten negeren door voor kernbepanning te zijn en die van de ecologisten door zes nieuwe kerncentrales te plaatsen. Maar dan is de SP reformistischer wat betreft een alternatief voor de economische crisis.

* Voor rechts stemmen is geen doodzonde, het is alleen tijdverlies.

LINKS-RECHTS ALTERNATIEF IN BELGIË

Bericht aan de organisatoren van je noemt maar wat.

Laat ons weten wat je organiseert. Stuur een verslagje als je wil. Je kunt er maar wel bij varen.

Tenslotte heeft Veto ettelijke duizenden lezers.

Naar een volledige vernieuwing

Tom Melsens (Rechtsfakulteit)

voorzitter van Sociale Raad

Uit de biecht van het kiescollege klappen mag niet maar de afgevaardigden weten dat het er spannend aan toe ging vrijdagavond 23 oktober jl. In twee ronden werd er Tom Melsens tot voorzitter van Sociale Raad gekozen. De voorzitter van Sociale Raad heeft niet alleen een symbolische functie. Als voorzitter van het buro heeft hij verantwoordelijkheden op het vlak van uitvoering en planning. Reden te meer dus om eens met de nieuwe voorzitter te gaan praten.

Veto: Iemand uit de rechtsfakulteit voorzitter van Sociale Raad. Sociale Raad is niet bepaald goed gezien in de rechtsfakulteit.

Melsens: Wel, dat is precies één van de redenen om je kandidatuur te stellen: ontevreden zijn met de werking van Sociale Raad. Maar de interesse voor sociale problemen in het algemeen was er natuurlijk al langer. Toen ik in Leuven kwam draaide de aktie tegen de verhoging van de inschrijvingsgelden tot 10.000 fr volop. Daar kon ik vlot inkomen. Hoewel er boeiender problemen zijn dan de studentenbeweging: de sociaal-ekonomische vraagstukken, de vraag hoe je het ekonomische aan sociale vraagstukken en problemen van leefmilieu ondergeschikt kan maken. In Oostende ben ik aktief bij de Jongsocialisten. Dat is werken met allerlei slag mensen, uit allerlei klassen en denkrichtingen. Hier zitten we toch wel wat in een ivoren torentje.

Veto: Ontevreden met Sociale Raad? Je bent het eens met de kritiek die sommigen vorig jaar op de A.S.R. hebben uitgebracht?

Melsens: De kritiek van "Solidariteit" kan samengevat worden in het spreekwoord "het kind met het badwater weggooien". Zij identificeren de Algemene Studentenraad teveel met Sociale Raad. De A.S.R. is groter dan dat. Er zijn Kringraad, Kultuurraad, Sportraad, Isol.

Maar zeker, Sociale Raad werkte onvoldoende democratisch, hij komt te weinig naar buiten. De vrijgestelden hebben de zaak te veel in handen. Zij overrompelen de kringafgevaardigden. En die moeten dan het "standpunt van Sociale Raad" aan hun kring zien te verkopen. Dat is een verkeerde werkwijze. Informeer de kringen en de afgevaardigden. Laat hen de problemen rustig bespreken en een standpunt innemen, en pas dan kan er op Sociale Raad coördinerend worden gewerkt. Vanuit het Vlaams Rechts Genootschap (V.R.G., fakulteitskring Rechten, nvdr.) is de optie genomen om zich aktief bezig te houden met Sociale Raad. Er wordt gehoopt dat dat ook andere kringen zal stimuleren. Alles bij elkaar moeten de kringen het beleid bepalen. Solidariteit is zich trouwen aan platte demagogie te buiten gegaan: door de A.S.R. met de U.S.S.R. te vergelijken, om maar iets te noemen.

Veto: Je komt op Sociale Raad op een ogenblik dat er beroering is rond de financiën aldaar. Wat denk je over de kwestie met de huurgelden?

Melsens: Ik wil wijzen op twee zaken: Een. Tussen half '77 en eind '80 werden 829.000 fr. die in het budget en in de exploitaties ingeschreven waren als huur niet als dusdanig gebruikt. Dat is dus 829.000 fr. achterstallige huur die Sociale Raad nog moet betalen aan de verhuurder, met name aan de vzw Sociaal Studenten

Fonds. Twee. De nieuwe vrijgestelden hebben volledig - grotendeels als we voorzichtig zijn - gevonden wat ermee is gebeurd. Er is een deel huurgeld overgeheveld naar investeringen in offsetmachines en stocks. Dat is recupererbaar uit de marginale winst die de offdienst maakt. Er is verder een kleine 70.000 fr. die de Raad voor Studentenvoorzieningen nog aan Sociale Raad moet voor onderhoud. De A.S.R. staat bij Sora nog voor enige tienduizenden in het krijt voor de financiering van sommige akties. En tenslotte zit een belangrijk bedrag in onbetaalde schulden. Er is een advocaat aangesproken om belangrijke debiteuren op hun verantwoordelijkheden te wijzen. Als dat nodig is zal een lijst van organisaties met schulden bij Sociale Raad bekend gemaakt worden. Het geld is er dus. Er is geen sprake van verduisteringen of zo. Intussen is in overleg met de verhuurder een plan opgesteld om binnen een redelijke termijn de achterstallige huur te betalen. De hele kwestie wordt nog verder onderzocht.

Veto: Je blijft je intussen toch afvragen hoe het mogelijk is dat een raad jarenlang vervalste exploitaties kan voorleggen.

Melsens: Kijk, de vrijgestelden zijn in voorgaande jaren een onaanvaardbare rol begonnen spelen op Sociale Raad. Zij hebben geprofiteerd van de studielast en de gemakzucht van vele afgevaardigden om het beleid van Sociale Raad op te bouwen. Zij hebben zich de bevoegdheid aangemeten om een offdienst met de huurgelden te beginnen zonder dat de optie daartoe geno-

men werd. Zij hebben klaarblijkelijk bewust vervalste informatie doorgegeven aan de sociale afgevaardigden en aan de andere raden. Er zijn ook andere oorzaken. De presidia hechtten vroeger weinig belang aan het werk van hun sociaal afgevaardigden. Zij namen meestal genoegen met hun aanwezigheid op de vergaderingen en waren verder niet meer geïnteresseerd. De afgevaardigden van hun kant lieten zich als lammetjes door de vrijgestelden domineren. Daardoor bleven zeer reële controlemogelijkheden onbenut.

Naar ik meen is er echter een flinke kentering. O.m. onder impuls van het V.R.G. zijn zowel presidia als sociaal afgevaardigden zich meer aktief gaan bezig houden met de werking. De rol van de vrijgestelden moet, denk ik, teruggeschreefd worden tot die van werknemers van de georganiseerde studenten. Zij moeten zich hoofdzakelijk bezig houden met het verwerken en doorgeven van informatie en met administratie. Dat wil niet zeggen dat zij geen stimulerende rol hebben. Maar dan als hulp, niet als leider.

Veto: Al bij al verzeil je in een grote inertie als je de nadruk gaat leggen op democratie en raadpleging van jan en alleman.

Melsens: Dat is mogelijk, maar niet noodzakelijk. Met serieus werkende afgevaardigden moet het mogelijk zijn met max. 2 weken vertraging een gefundeerde beslissing te nemen. En je moet de zaak niet op de spits drijven: voor dingen die irrelevant zijn voor een kring of voor dringende kwesties moeten sociaal afgevaardigden een onderhandelingsmandaat hebben. En misschien kan je ook, in

gevallen van overmacht, de mogelijkheid van voorlopige beslissingen openlaten. Globaal moet je echter van het volgende uitgaan: als de noodzaak van snelle aktie leidt tot het schrappen van de democratie dan moet Sociale Raad niet langer bestaan. Verlies van voeling met de achterban is de grootste inertie die je kan hebben.

Veto: De CVP-studenten en het KVHV spraken vorig jaar over de "Stilte aan de Campus". Studenten zouden hier zo maar wat lusteloos rondhangen.

Melsens: Ik geloof in een selectieve apathie. Veel studenten worden zich bewust van belangrijke problemen die de universiteit overschrijden. Neem het quasi grenzeloos enthousiasme rond de El Salvador werking. Of de bewapeningsproblematiek. De studenten zijn met andere zaken bezig dan de '68'ers. Maar ze zitten nog niet vastgeklonken aan het verzuilde partijleven in België.

Het verschil met de akties rond Bosmans en De Bondt ligt hem in de crisis. De inleveringsgedachte is wijd verbreid. Zonder de budgettaire beperkingen is 'Bosmans' systeem een verbetering. Maar met de huidige gegevens is het een politiek die de middengroep zwaar zal treffen: mensen die net geen beurs krijgen en net wel inschrijvingsgeld moeten betalen. De minder betaalde bedienden en de beter betaalde arbeiders. Het is een politiek die zal leiden tot een elite-universiteit. De crisis weegt zwaar op de akties tegen deze wetsontwerpen en -voorstellen. Behalve de dogmatica heeft niemand een pasklaar antwoord op de crisis. Nog niemand heeft de oplossing op zak.

BNL

acco

KOPIEDIENST

Om U te dienen :

- uitgebreid machinespark :
- 12 mono- en 3 multotoestellen van de beste merken zoals RX - OCE - IBM - Minolta - A.B. Dick.
- met mogelijkheid tot verkleinen, vergroten, klasseren, diplomaformaat
- randapparatuur om te snijden, perforeren, nieten, inbinden met plastic ringen en kaften.
- We staan borg voor :

SNELHEID EN KWALITEIT

SPECIALE PRIJZEN

voor aantallen, oplagen, thesissen.

Tiensestraat 134 - 3000 Leuven tel. 016/23 35 20

VOOR EN VAN... STUDENTEN.

8 november : een gedwongen volksverhuizing

8 november : een breekpunt in het na-oorlogse België volgens de enen; een zinloze volksraadpleging volgens de anderen. De burger wordt uit zijn cocon van apathie gelokt met allerhande vage beloften en allerhande trucs. De democratie van 1 minuut : het bolletje is zwart. De burger heeft "gesproken" en nu zou hij best terug zwijgen voor een jaartje of vier want politiek is te ingewikkeld geworden voor de man in de straat.

Demokratie : een theorie

De discussie over wat democratie eigenlijk is zal nooit stoppen. Het is immers een vaag begrip dat men ideologisch kan invullen. Over bepaalde zaken is men het eens. Vrije verkiezingen worden algemeen aanvaard als één van de belangrijkste voorwaarden om tot een democratische samenleving te komen. Schumpeter definieert democratie als volgt : "in een democratie heeft het volk (de kiezer) de macht gekregen om over politieke beslissingen te oordelen via een concurrentie strijd (van de partijen) om zijn steun." Echte democratische verkiezingen (ideaaltype) beschouwd zeggen sociologen hebben o.i. nog nooit plaats gehad. Elke burger zou dan kiezen op rationele gronden. Een rationele keuze tussen alle mogelijke alternatieven op basis van volledige informatie over de samenleving. Het is duidelijk dat dit ideaal alleen maar kan benaderd worden. Enerzijds omwille van sociale, intellectuele, psychologische beperkingen eigen aan de mens. Anderzijds, wordt een rationele keuze onmogelijk gemaakt door een doelbewust ingrijpen van de politieke elite. Dit artikel is een poging om enkele mechanismen te vernoemen die in België een rationele keuze in de weg staan. Vooral de verzuijing (voor een definitie, zie kader) en de effecten hiervan op het kiesgedrag staan centraal.

Symbolische programma's

De grote dag nadert, en daarom wordt iedere Belg in toenemende mate overstelpd met propaganda. Drukwerk opgesmukt met vriendelijke maar tevens ernstige gezichten; op radio en TV worden allerlei slogans afgedrukt. De C.V.P. heeft haar JET-plan dat men neemt of laat, voor de P.V.V. is het "nu of nooit" voor minder belastingen en méér jobs, de SP pleit voor "werk, zekerheid & vrede", de VU wil een gezonde Vlaamse staat i.p.v. een ziek België. Verkiezingsprogramma's lezen & bekijken is frustrerend want er wordt niets in gezegd. Het is en blijft vulgaire reclame (politiek wordt verkocht). Een minderheid die "echte" informatie wil en bv. het volledige partijprogramma aanvraagt, krijgt een abstract, vaag werkstuk toegezonden. Waarom willen de partijen (er wordt in dit artikel alleen aandacht besteed aan de 4 grote Vlaamse partij-

en) de burger niet overtuigen met rationele argumenten? Vooreerst wordt er op ieder van ons neergekeken: als je het te moeilijk en te wetenschappelijk maakt, dan snappen ze er toch niets van. Ten tweede, geen enkele partij heeft de ware oplossing voor de crisis, een vaag programma vol slogans versluiert deze onmacht. Ten derde, in België wordt in coalitievorm geregeerd, elke partij zal daarom een politiek isolement vermijden. Te concrete eisen worden dan ook zoveel mogelijk vermeden.

Het belangrijkste element van verklaring is wel de "long lasting loyalty". J. Billiet omschrijft dit zeer goed in het artikel "verzuijing als blokkade : tussen begrip en werkelijkheid" (De Nieuwe Maand, juni-juli 1981). De "long lasting loyalty" waarp de gevestigde partijen vanwege hun georganiseerde achterban kunnen rekenen, demobiliseert de concreet-politieke eisen van de burgers en geeft ruimte aan abstracte programma's met overwegend symbolische en rituele betekenis. Partijprogramma's zijn dan meer een symbool ter herinnering en integratie dan een concreet project. Voor een partij die uiteenlopende belangen moet samenhouden (nvdr. de CVP is het voorbeeld bij uitstek, zij trekt immers kiezers aan uit alle sociale lagen) is dit uitermate effectief. Wanneer men het CVP-verkiezingsprogramma ontleed, ontdekt men snel bepaalde basiswoorden : grote gezinnen, de vrije keuze, solidariteit, ... De PVV is de partij van de belastingen, het indijken van de staats interventies, het vrije initiatief. Deze topics komen steeds terug, zij schragen elk verkiezingsprogramma. Ze worden niet nader uitgelegd en worden nooit in vraag gesteld. Ze hebben een symbolische functie voor een groot deel van het kiezerspubliek. Hoe deze "long lasting loyalty" ontstaat, wordt elders in dit artikel verduidelijkt.

"Belg stemt zoals ie verzuuld is"

Schrijven over verzuijing is een erg delikate zaak. Algemeen kan men stellen dat verzuijing een bepaalde organisatie van de samenleving is op levens- en wereldbeschouwelijke grondslag. Het politiek, sociaal, cultureel en economisch leven in België kan niet anders begrepen worden dan vanuit die verzuijing. Ieder van ons is er door "gevoerd" of "misvoerd". Een klein voorbeeld (dat aansluit bij vorig hoofdstuk) brengt misschien meer

inzicht. Er werd gesteld dat de gemiddelde burger informatief in de kou blijft staan. Nochtans heeft iedere burger de kans, het recht en de mogelijkheid zich goed te informeren. Er bestaan immers kranten, weekbladen, boeken en (wetenschappelijke) publikaties van allerlei strekking. Doch wat blijkt : de meeste burgers lezen kranten, weekbladen, etc., van eigen strekking. Een katholiek leest Het Volk, De Standaard; een liberaal Het Laatste Nieuws, een socialist las vroeger de Volksgazet, nu De Morgen. Dit staat kritische opinievorming in de weg. De verklaring voor dit stereotyp gedrag moet hoofdzakelijk gezocht worden in onbewuste mechanismen; het is geen echte vrije keuze. Men wordt in een bepaalde zuil geboren, opgevoed, en de meeste blijven er totterdood. Heel het maatschappelijk leven zit vervat in één van de zuilen. Zwart-wit bekeken, gebeurt het volgende als je in een katholiek gezin wordt geboren : je ziet het levenslicht in een katholiek ziekenhuis; je wordt

partij X of kandidaat Y omwille van een verkregen of nog te verkrijgen dienst.

Wie zijn die getrouwe, standvastige kiezers? Hoe zijn ze over de verschillende partijen verspreid? Hoe ontstaat die vaste band tussen kiezer en partij?

TABEL I

Partij	strouwe kiezers van de totale groep
C.V.P.	27%
S.P.	25%
P.V.V.	12%
K.P.	1%
Totaal :	65%

De keuze van de C.V.P. wordt hoofdzakelijk bepaald door de kerkelijke integratie (de C.V.P. bestaat vooral uit praktizerende katholieken). Qua sociale klasse is de aanhang van de C.V.P. zeer heterogeen. Voorkeur voor de S.P. wordt zowel bepaald door de kerkelijkheid als door sociale klasse (arbeiders). De P.V.V. telt hoofdzakelijk kiezers uit de hogere klas-

groep jonge kiezers 14 kamerzetels aanwijzen. In praktijk zal dit nooit gebeuren. Hiervoor zijn twee redenen. Het grote aantal jeugdstemmen ligt verspreid over 30 kiesarrondissementen. Slechts in enkele arrondissementen (Brussel en Antwerpen) is het aantal 18- tot 20-jarigen voldoende groot opdat deze leeftijdscategorie haar "eigen" kamerzetel kan toewijzen. Maar dan zouden deze jongeren op éénzelfde partij moeten stemmen. In Gent, Leuven, Tongeren-Maaseik, Luik, Turnhout en Hasselt kan het kworum worden bereikt om voor de provinciale apparentering in aanmerking te komen en op die manier een provinciale kamerzetel te veroveren. Weer geldt als voorwaarde dat alle jongeren dan op één en dezelfde partij zouden stemmen. Wetenschappelijk onderzoek en de ervaringen in het buitenland hebben echter aangetoond dat er geen significante verschillen zijn in het kiesgedrag naar leeftijd.

In het kader van een socio-religieuze onderzoek (1979), werd door F. Schoovaerts ook naar de politieke voorkeur van de interviewgroep gepeild. 2125 studerende jongeren (19-22 j.) hadden een erg traditionele voorkeur (tabel II).

Tabel II
Relatieve frequentieverdeling volgens politieke voorkeur

Partij	Percent.
Amada	2,6%
BSP	8,9%
CVP	37,3%
KP	1,7%
PVV	9,0%
RAL	0,8%
VL.BLOK	2,9%
VU	15,6%
Geen antw.	21,1%

TOTAAL 100,0%
N=2125

Ook voor deze leeftijdscategorie wordt het kiesgedrag sterk bepaald door de mate van verzuijing, door de sociale klasse en door de kerkelijkheid. F. Schoovaerts konkludeert : "Bij controle voor beroep van de vader en type middelbare school blijkt dat studenten uit een katholieke school in alle beroeps-categorieën meer C.V.P. verkiezen dan studenten uit een niet-katholieke school. Deze laatste verkiezen significant meer BSP dan de anderen. Verder blijkt dat van beide types middelbare school studenten uit het hoger kader of uit het zelfstandigenmilieu significant meer PVV aanduiden als politieke voorkeur en dat studenten uit het arbeidersmilieu meer dan anderen B.S.P. prefereren. Merk ook op dat het percentage dat een links-radicalen partij heeft aangeduid niet verschilt m.b.t. het type middelbare school, noch m.b.t. het sociale herkomstmilieu." (overgenomen uit Kultuurleven 2/80).

Andere beperkingen

De vormgeving van de wetgevende verkiezingen sluit vele belangrijke alternatieven voor de kiezer uit (W. Dewachter : De wetgevende verkiezingen als proces van

gevormd in het katholieke schoolnet, je zit in een katholieke jeugdbeweging; als je werkt, sluit je je aan bij het A.C.V., de christelijke mutualiteit; ontspanning gebeurt bij de K.W.B., K.A.V.; je leest een katholiek georiënteerde krant EN JE STEM T C.V.P. op 8 november 1981. Uit dit alles volgt dan nog dat je vriendenkring, je dagelijkse contacten, hoofdzakelijk bestaan uit andere katholieken.

Soorten kiezers

Er bestaat dus een duidelijk verband tussen het kiesgedrag en de mate van verzuijing. Daarnaast spelen kerkelijkheid en sociale klasse sterk mee. Natuurlijk zit niet elke Belg gevangen in dit "determinisme". Men moet een onderscheid maken tussen drie soorten kiezers. De grootste groep (65%) bestaat uit de getrouwe, standvastige kiezers (long lasting loyalty). 20% van het kiezerspubliek bestaat uit de beleidsgevoeligen. Het is deze groep van kiezers die het ideaal van een rationele keuze het meest benaderen want hun kiesgedrag wordt in eerste instantie bepaald door hun analyse van het politiek beleid. De derde groep (15%) wordt gevormd door cliënten. Zij stemmen op

sen, vooral niet-praktiserende katholieken en niet-katholieken.

Welk van de drie (mate van verzuijing; kerkelijkheid; sociale klasse) is doorslaggevend? J. Billiet heeft dit onderzocht : "Wat de voorkeur voor de CVP betreft is het effect van verzuijing bijna zo groot als dat van de kerkelijkheid. Bij de B.S.P.-voorkeur weegt vooral de integratie in het socialistische verenigingsleven door." Dat de grote groep loyale kiezers niet zal afnemen in de nabije toekomst, blijkt bv. uit prognoses over het kiesgedrag van ca. 400.000 jongeren die voor de eerste maal mogen kiezen.

400.000 jongeren : een verandering ?

Uit een enquête die Het Volk liet uitvoeren, blijkt enerzijds dat 50% van de jongeren overtuigd is dat het stemgedrag van de jongeren een belangrijke invloed zal hebben op de resultaten van de verkiezingen. Anderzijds blijkt dat 60% van de Vlaamse jeugd op de drie traditionele partijen zal stemmen. Waarschijnlijk zal de verruiming van het kiespubliek geen machtsverschuivingen met zich meebrengen. Rekenkundig gezien, kan de

Verzuiling : een definitie

Twee omschrijvingen (J. Billiet, L. Huyse) kunnen verhelderend zijn.
 * Algemeen kunnen we zeggen dat de verzuiling een bepaalde organisatie van de samenleving is op levensbeschouwelijke en wereldbeschouwelijke gronden. Een eerste onderdeel van de verzuiling is het bestaan, in de samenleving, van relatief geïntegreerde bevolkingsgroepen. Ten tweede bestaan er ook verschillende subkulturen die invloed hebben op de samenleving.
 * De term "verzuiling" wijst dan op twee heel opvallende karakteristieken van de Belgische samenleving :

Ten eerste : de aanwezigheid van drie hecht-geïntegreerde machtsblokken (nvd, de katholieke, socialistische en liberale zuil) waarvan de invloed ver reikt én in de diepte (op alle niveaus van de politieke besluitvorming) én in de breedte (de raad van beheer van de BRT, de benoeming en promotie van rechters, de cultuurcentra...). Tweede kenmerk : de merkwaardige combinatie in deze machtsblokken van verworven autonomie tegenover de Staat (het particulier initiatief) en overheids-subsidiëring van de eigen activiteiten." (L. Huyse, De gewapende vrede, p.36)

machtsvererving...). Een korte opsomming.
 - België heeft een stelsel van evenredige vertegenwoordiging. Koalitievorming is daarom meestal noodzakelijk. Het is echter niet de burger die het laatste woord heeft in de samenstelling van de regeringskoalitie.
 Anderzijds heeft het stelsel van evenredige vertegenwoordiging ook belangrijke voordelen. Zo bv. kunnen kleine partijen met een minimale aanhang enkele zetels veroveren (in een meerderheidsstelsel (Frankrijk, Engeland) is dit onmogelijk.)

- De indeling der kiesdistricten vertekent de verdeling der zetels. Een kamerlid van Oudenaarde vertegenwoordigt momenteel 37.496 burgers; een kamerlid van Nijvel 58.088.

De versperingsdrempel benadeelt de kleinere partijen. De versperingsdrempel is een kworumvereiste. Om voor de provinciale zetelverdeling (apparentering) in aanmerking te komen moet men in tenminste één kiesarrondissement een stemmen-aantal bekomen gelijk aan ten minste 66% van de kiesdeler (de verhouding tussen het aantal te begeven zetels en het aantal kiezers) voor de Kamer of 33% voor de Senaat. De V.U. en de K.P. bv. verloren sinds WO.II ieder zes zetels door de kworumvereiste.

steeds de stemplicht. Volgens een opiniepeiling (La Cité) zou 53,8% van de kiezers niet gaan stemmen als er geen kiesplicht was. Het stijgend aantal stemverzekers en de toename van het aantal blanco & ongedige stemmen (in '78 : 880.000) is een oproep om stemrecht i.p.v. stemplicht.
 Welke partijen zouden klappen krijgen bij de afschaffing van de stemplicht ? Het is moeilijk hierop te antwoorden. Toch kan men stellen, gezien de ervaring in andere landen (bv. Frankrijk) dat de meest gematigde elementen het makkelijkst aan hun stemplicht verzuken. Conservatieve partijen hebben dus alle belang bij een handhaving van de stemplicht.

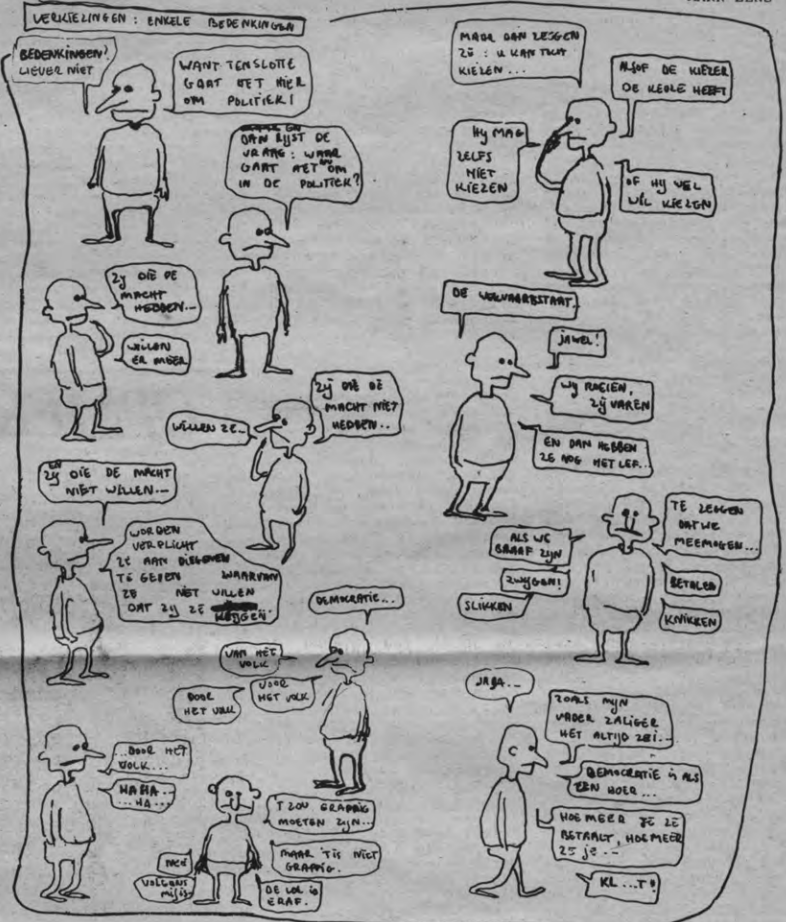
Doorbraak op 8 november ?

De economische crisis eist jaar na jaar meer slachtoffers, de regering doet pogingen om het tij te doen keren, maar slaagt daar niet in. Het Belgisch politiek bestel is in een patstelling komen te staan. "Links" Wallonië versus "rechts" Vlaanderen. In andere West-Europese landen heeft de economische malaise vaak tot grote machtsverschuivingen geleid. De polarisatie tussen links en rechts wordt daar groter. Grote machtsverschuivingen in België en in Vlaanderen liggen niet binnen de verwachtingen. Waarom niet ? Het stelsel van evenredige vertegenwoordiging staat een polarisering tussen een links en een rechts kamp in de weg. En dan is er nog de "long lasting loyalty" (65% van het kiespubliek). Die ontstaat doordat de verzuiling de maatschappelijke coördinaten (betrokkenheid bij het verenigingsleven) aan een loyaliteit van een politieke partij (die de groepsbelangen zou verdedigen) koppelt. Er ontstaat een loyaliteit los van de politieke overtuiging m.b.t. concrete politieke kwesties (J. Billiet). Dit proces verschaft de drie traditionele partijen (die elk een zuil vertegenwoordigen) een stabiele aanhang.

In concreto : de arbeidersklasse is in Vlaanderen sterk geselementeerd (meer dan in Wallonië) tengevolge van de verzuiling. Arbeiders zijn verspreid over de drie traditionele partijen. Een polarisatie arbeid - kapitaal lijkt daarom uitgesloten. Meer dan 10 jaar geleden formuleerde Collard (toen B.S.P.-voorzitter) zijn oproep tot progressieve frontvorming. Ze is nog steeds niet gerealiseerd. De laatste tijd uit het A.C.W. meer en meer zijn ongenoegen. Zij voelen zich niet meer thuis in de C.V.P. Deze partij is

sterk geworden dank zij de katholieke arbeiders, maar het is geen arbeiderspartij. En de C.V.P. zal het ook nooit worden, integendeel. De A.C.W.-vleugel verliest zelfs haar invloed binnen die partij. Wanneer ze zouden beslissen de historisch gegroeide band met de C.V.P. te verbreken, dan betekent dit een eerste maar tevens fatale barst in de verzuilde Belgische maatschappij. Het zou een nieuwe start voor België kunnen zijn. Een coherent anti-crisisbeleid is onmogelijk zolang socialistisch Wallonië en katholiek Vlaanderen mekaar het leven onmogelijk maken. Een coherent anti-crisisbeleid is onmogelijk zolang de bevelsluitvorming verzuild is. J. Billiet schrijft hierover in De Nieuwe Maand (juni-juli '81) : "Zeer veel politieke beslissingen zijn het resultaat van de bewaking van de zuilbelangen in de regering, de overheidsdiensten, de overleg- en adviesorganen - en dus van compromissen, en koppelen van materies, van hier geven en daar nemen. Verschuivingen in het kiezerskorps zijn daardoor grotendeels betekenisloos geworden. Het besluitvormingssysteem is vastgegroeid en volgt eigen rationaliteiten." M.a.w. een verzuild België blijft een ziek België : stabiliteit wordt afgekocht met miljarden (denk aan het dubbele schoolnet bv.) en een echte aanpak van de economische crisis is onmogelijk zolang de gevestigde belangen niet in vraag worden gesteld.

MARK LENS

- De samenstelling der kandidatenlijsten is voor een groot gedeelte aan de tussenkomst van de kiezer onttrokken. Iemand op de 10^e plaats van een lijst bv., komt zelden in aanmerking voor een zetel. De politieke partijen kunnen dus zelf bepalen welke kandidaten zeker een zetel krijgen. Het enige wapen van de kiezer hiertegen is de voorkeurstem. Hoewel de burger in toenemende mate van dit recht gebruik maakt, is verkiezing buiten de nuttige volgorde zeer uitzonderlijk.
 - In België bestaat nog

Van vrijdag 6 tot donderdag 12 november

Alle dagen vert 14.00 film 14.20

Na "Drunken Master" nu "De spleet met de stalen vuist"

Alle dagen vert 16.00 film 16.15 Sunburn

CINE REX

Alle dagen Vert 18.05 en 24.00 film 18.20 en 24.15 "Shocking Asia" in eng versie

Alle dagen vert 20.00 film 20.15 Belgische Première - 2 de w Een vlucht regenwulpen

Alle dagen vert 22.00 film 22.10 "Je vous aime" van Clz Berri

JEAN-LOUIS TRINTIGNANT GERARD DEPARDIEU SERGE GAINSBORG ALAIN SOUCHON

De mannen van mijn leven

CATHERINE DENEUVE

Met film van CLAUDE BERRI muziek van SERGE GAINSBORG

Sunburn

FARRAH FAWCETT

• zij • veroorzaakt een heuse rotzooi • te Acapulco

FARRAH FAWCETT • CHARLES GROON • ART CARNEY

Miss en scène van RICHARD C. SARAFIAN Muziek van JOHN CAMERON BELGA FILMS

Meer dan 1.500.000 enthousiaste bezoekers in Nederland!

EEN VLUCHT REGENWULPEN

naar de roman van MAARTEN 'T HART met JEROEN KRABBE WILLEKE VAN AMMELROOY RIJK DE GOOYER MARIJKE MERCKENS HENRIETTE TOL CLAIRE WAUTHON HUIJ ROOMANS een film van ATE DE JONG met film van WATHUIS VAN HEIJNINGEN

Hoe ik als verstokte vrijgezel binnen de 7 dagen een vrouw in mijn bed moest krijgen om ze te versieren!

ALFA FILMS

Projektonderwijs in Bokrijk : moet je meemaken

De fundamentele doelstelling van het gebruik van de projectmethode is de emancipatie van degenen, die bij de opvoeding betrokken zijn.

DEVENS, T. & LOO, N. VAN. Hoe maak je een project? Praktische handleiding. Leuven, Helicon, 1981. 120 blz.

"Sinds we begonnen zijn met ons project hebben we een evolutie doorgemaakt. In het begin wilden we kost wat kost het geloof verderdragen t.o.v. onze klasgenoten. Ik kwam, na een flinke desillusie te hebben opgelopen van het boek *Kristendom en Ideologie*, in een droomperiode, totdat ik plots met een chiroms bepaalde waarden ontdekte. Maar de grote duwer was ongetwijfeld een klasgenoot. Hij sprak van anarchisme... Tot ik besloot om het boek *Diktatuur en Anarchie* (sic) te lezen. En waarlijk, ik vond dat de schrijver knalideeën had... Ik dacht eerst dat het een beleving was... Ze ging echter niet over."

Dit schreef een leerling van de Erkende Normaalschool van Bokrijk in 1978 in de eindkonklusie van zijn hoofdstuk in de projectbrosjuren *Kristendom en Samenleving*. In dit hoofdstuk "Geloof en Politiek" trachtte deze leerling - zomaar - kristendom en anarchisme te verenigen: "Het is daarom ook onze taak, eigenlijk onze plicht, de Kerkelijke structuren die erg onderdrukkend werken omver te werpen en opnieuw te beginnen vanaf de basis." Dit is wel een van de mooiste voorbeelden van wat projektonderwijs kan teweegbrengen bij jonge mensen die hun draai in het leven nog te vinden hebben.

Twee leraren van diezelfde school, Tuur Devens geef Nederlands en Nest Van Lo godsdienst, hebben nu een *Praktische handleiding voor het projektonderwijs* geschreven, volgens de jarenlange ervaring van "Bokrijk", dat nu al 13 jaar ononderbroken aan projektonderwijs doet. "De enige school in België met (maatschappelijk) projektonderwijs" zoals de *Nieuwe Linie* vele jaren terug schreef (maar het is nog steeds de enige school). Het boekje is uitgegeven bij uitgeverij Helicon, Tienestraat 36, Leuven (Pencoprint) en is ook daar verkrijgbaar.

De projectmethode is essentieel een kritiek op het klassieke, "ex cathedra" (vanaf de kansel) onderwijs, waar de leerling passief en onmondig is en de leraar de persoon is waarrond alles draait. Dit

onderwijs is autoritair gestructureerd en het is neutraal, waardoor het juist politiek wordt. De rigide splitsing tussen de vakken vervreemt de leerlingen van de maatschappelijke realiteit. "Neem nou bijvoorbeeld een Indiaan in Peru. In geschiedenis leer je hoe Pizarro dat gebied veroverde, in aardrijkskunde leer je dat hij in de Andes leefde, in de godsdienstles leer je dat hij katholiek bekeerd werd... Kortom het povere bestaan van die Indiaan duikt in alle vakken op, maar volgens de aard van elk vak... elk vak stelt zich neutraal op, en bestudeert zijn gebied. Jij krijgt de werkelijkheid voorgetoverd in al zijn magnifieke versnippering. Eh je denkt, nou, zo moet het. Schoenmaker blijf bij je leest. En de Indiaan in kwestie mag niet denken." (blz. 2-3).

Projektonderwijs wil de leerlingen zelf een stuk realiteit doen aanpakken en het wil, vanuit de sociale realiteit, de muren tussen de vakken doorbreken. "De fundamentele doelstelling van de projectmethode is de emancipatie van degenen, die bij de opvoeding betrokken zijn: leerling, leerkracht, direkte en verder iedereen in de mate dat ze bij het projekt betrokken raken." (blz. 7)

Hoe doen ze dat nu konkreet? Uiteindelijk komt het er op neer dat in de klas groepjes van vier, maximum vijf leerlingen negen maanden aan een bepaald onderwerp werken volgens een vast schema. Het schema dat ze in Bokrijk gebruiken luidt als volgt: **Voorafgaande fase:**
- projektkeuze
- samenstelling van de projektgroep
Eerste fase: INFORMATIE
Tweede fase: ENQUETE
Derde fase: SYNTHESE
Vierde fase: ACTIE
Slotfase: opstellen van de projektbrosjuren.

De auteurs van het boek gaan op al die fases diepgaand in, en verwijzen daarbij gelukkig naar de nodige vakliteratuur. Verder geven ze korte stukjes met allerlei technieken die de werking der fases bevorderen (bijvoorbeeld: interviewtechnieken). Het voordeel van dit boek is dat het vlot leesbaar, ja zelfs gezellig geschreven is en dat het tot de leerling spreekt. Daarom kan een eventueel geïnteresseerde leraar dit werkje gebruiken om zijn leerlingen 't een en ander duidelijk te maken. In het licht daarvan is het misschien spijtig dat het boekje wat duur uitvalt voor een zondagsgeldbudget. Laten we ook eens een

vluchtige blik werpen op de praktische uitwerking van zo'n projekt. In de voorafgaande fase worden de onderwerpen gekozen en de groepen samengesteld. Niet alles kan projektonderwerp worden. Zo'n onderwerp moet eenvoudig zijn, het moet toegankelijk zijn, het moet tot je leefwereld behoren en het geschikt zijn om de 4 fasen van het projekt te overleven. De begeleiding van de projecten gebeurt door zogenaamde "peters of meters". Dit zijn vakleraren die de hoede van een bepaald projekt op zich nemen. Normaal is het vak Nederlands de spil in het projektonderwijs, maar een persoon zou onmogelijk alle groepen degelijk kunnen begeleiden, vandaar. Er is ook een **klasseraad** waarin alle peters van een bepaald klas om de maand (bijvoorbeeld) een projekt en zijn leden ontvangen om een evaluatie te houden. Na

deze keuzefase komt het projekt op gang. Er wordt een planning van activiteiten opgezet en de leerlingen beginnen met het verzamelen van informatie. Hiertoe kunnen kranten, tijdschriften en boeken, de media, telefoongesprekken, interviews, briefwisseling worden gebruikt. De leerlingen leren ondertussen ook het gebruik van allerlei nuttige technieken.

Iedere leerling heeft een individuele projektmap waarin al die informatie wordt opgeslagen, nadat ze is verwerkt (samenvatten, uitknippen, fotokopiëren, citeren, verslaan en ontleden). Nadat een heleboel informatie is verzameld - ongeveer tegen eind november, begin december - maken de leerlingen een **basis tekst**. Daarin komt een definitie van het onderwerp, en ook een gebiedsafbakening ("In der Beschrän-

kung zeigt sich der Meister"). Belangrijk is ook de probleemstelling, het bepalen van de oorzaken en de gevolgen en het formuleren van alternatieven. De eerste neerslag van het projekt is er. De derde fase is een enquête die een tweevoudige bedoeling heeft: de basis leren en de actie voorbereiden. Deze fase hangt wel samen met het gekozen onderwerp. Een enquête over het geloof onder de jongeren is bijvoorbeeld gemakkelijker te maken dan een enquête over pakweg bewustworden door geschiedenis (een projekt dat ook ooit heeft bestaan). Belangrijk is je af te vragen WAT je te weten wil komen, bij WIE en HOE. Er wordt gewerkt met vragenlijsten en het boekje geeft verschillende types van dergelijke vragen. Bij verwerking van gegevens kan de leraar wiskunde een belangrijke

vervolg op p.8

OPMERKELIJK KORT

Een nieuwe rubriek in *Veto* - voortaan zullen we regelmatig trachten een korte inhoud van de verschillende kringbladen te geven. Opdat deze rubriek enige bestaansmogelijkheid zou hebben is het wel noodzakelijk dat alle hoofdredacteurs of hoe dat ook heet een exemplaar van hun blad aan *Veto* of Kringraad bezorgen (adres: Van Evenstraat 2d, Leuven).

WIJZER (Nieuwe Filosofische Kring): Het onthaalnummer bevat natuurlijk de klassieke informatie voor de eerstejaars. Daar hoeven we in deze rubriek niet dieper op in te gaan, het is tenslotte voor zowat alle kringen gelijk. Ivan Schroef schreef zijn inderken van een eerstejaarsnummer. Blijkbaar een cynisch mens: "Ik liep wat rond in Leuven en bemerkte dat de dansalen vol waren, de cafés meer dan vol, de aula's halfvol en de vergaderlokalen bijna helemaal leeg... Enkele faculteiten stakten een dag, een heleboel mensen wisten nauwelijks waarom... Ach waarom getreurd, vanavond opnieuw een knal-TD, de stampvolle cafés, ambiance gegarandeerd..." Luk Balthussen schreef een uitgebreid artikel over het voorstel Dhondt met naar aanleiding daarvan een *Algemene Vergadering van de studenten Wijsbegeerte*, op donderdag 5 november om 20.15 in de Kard. Mercierzaal, dat is dus nog voor vanavond! ***Over 't verschijnsel *Algemene Vergaderingen* vinden we in *EMIEL (Pedagogische Kring)* in 't nulnummer volgende opmerking: "Het is een haast onmogelijke poging om op een democratische manier informatie door te geven, te overleggen of een beslissing te laten nemen..." En het blijkt dat bij pedagogie een TD een "woeps" heet,

die naar 't schijnt knotsgek zijn (datum van de volgende Woeps ons onbekend). Er is een traditie van Meter en Peterschap binnen pedagogie waarbij wel de meisjes een jongen en de jongens een meisje dienen uit te kiezen: dit dient dan blijkbaar toch niet helemaal alleen ter begeleiding... ***Zijn mooi verzorgde voorlaat heeft 't **GERMAANTJE (Germania)** te danken aan een getalenteerde tekenaar. Een actieve kring, zo blijkt uit de inhoud en uit de lijst van actievelingen. Veel buitengewoons staat er ditmaal niet in, maar het nummer moest dan ook op één week klaargestoomd worden. *****POLSTOK** is het blad van *Politika*. In de Raadszaal onder de appelboom zal dit jaar van start worden gegaan met een mini-secretariaat, waar naast permanentie ook een archief en de stencildienst zal gevestigd zijn. In *Politika* bloeien de werkgroepen trouwens: onderwijs, cultuur, derde wereld, politieke actie, sociale realiteit, actief mediagebruik hebben allen een eigen groep van actieve mensen. Er is ook een werkgroep *feminisme*, die vorig jaar al goede arbeid verrichtte, en waarbij ook jongens welkom zijn. *** *Wina* richt toneelavonden in, zo staat te lezen in *NEWTONNEKE* 1. Op woensdag 18 november bijvoorbeeld "Even" door Stichting Dansproductie, eerder moeilijk maar zeer goed naar 't schijnt. En er is een zeer negatief artikel over de kwaliteit van het Alma-eten: "Het is eigenlijk best mogelijk dat u het alma-product de eerste keuring lekker vindt... Dat is een gevolg van de spreuk: verandering van spijs doet eten. Want zo slecht zal uw moeder het nooit klaargeemaakt hebben." Klachten over de alma vonden we ook verdoeken in enkele andere kringblaadjes. Ook hier een hele lijst van actievelingen, onder leiding van preses Jan Goossenaerts. En voor wie de bestaande Orde te veel aan 't worden is wordt er een *Vrije Vereniging voor Bestrijding van Verhoging van Entropie* opgericht die met alle middelen ter harer beschikking voor toename van de wanorde

(entropie) zal vechten; bel hiervoor 016/12.34.56 (blameer ons niet als je op het politiebureau uitkomt). *** *Tenslotte BALANS (VRG)*, nr. 1. Een dik nummer, groter deels gevuld met een interview met prof. Lieven J.A. Dupont, geb. 1945. Op de vraag wat hij graag drinkt antwoordde de hooggeleerde: "Ik drink alles graag". Andere citaten: "Voor mij steekt in elk afwijkend gedrag een uitnodiging om zich opnieuw te bezinnen over de waarde van de gangbare norm." "Ik vind bevoorrecht dat de wijze waarop de rechtsopleiding thans geconcipieerd is, weinig mogelijkheden biedt om mensen voor te bereiden om op een persoonlijke... wijze... om te gaan met de zeer differentieerde probleemcomplexen die als rechtsprobleem geduid worden." "Ja, ik vind dat de student onvoldoende als totale persoon a sérieux wordt genomen." "Als men niet meer aanneemt dat iemand verantwoordelijk is voor zijn gedrag neemt men hem niet meer als mens a sérieux." "Ik ben geen figuur om geïnterviewd te worden." Veel andere informatie in dit nummer, o.a. over sport, met bijvoorbeeld op 6 november een studentmarathon Antwerpen of Mechelen-Leuven, tussen vertrekend op het sportkot. En op 24 november zullen twee studenten rechten deelnemen aan een wielrennerswedstrijd te Gent; de andere VRG-ers zullen er supporteren. En in de reeks onsterfelijke citaten vandaag prof. Van Dievoet: "In een goed restaurant is een man kok, in gewoon restaurant is een vrouw kok, en dan zijn er nog de restaurants waar de kok een neger is." *** Andere kringbladen ontvingen we nog niet. Voor *MONUMENTA (Historische Kring)* is dat verklaarbaar: daar verscheen er nog geen, wegens gebrek aan financiën (een mislukte investering waarschijnlijk?) Men deelt ons echter mee dat het euveld met een extra dik nummer wordt goed gemaakt; de naam van het kringblad zal voor deze dertiende jaargang trouwens veranderd worden in *LA NOUVELLE HELOISE*.

J. Schildermans

Een samenzwering van idioten

Stel je eens voor dat alle dienstdoende militairen vermoede homoseksuelen zouden zijn, die er alleen op uit zijn om kennis te maken met hun kollega's van "vijandige" legers. In plaats van een bloedige strijd zou de komende oorlog dan een grote orgie zijn. Nee, beste lezer, dit is niet de paranoïde fantasie van een overspannen NATO-generaal, of van een fanatiek lid van de Reagan-administratie, maar één van de vele staaltjes absurde logica waar Ignatius J. Reilly, hoofdpersonage van John Kennedy Toole's roman Een samenzwering van idioten aardig mee uit de voeten kan.

Het besef dat elke militair een "vermomde dekadente gek" kan zijn, vervult Ignatius aanvankelijk met afkeer, maar al gauw ziet ie in dat hier de oplossing voor een blijvende vrede kan liggen. Hij start een campagne (Save The World Through Degeneracy - Degenerere en Redt de Wereld) om de homo's te verenigen en zo alle lagen van de maatschappij te infiltreren, tot het presidentschap toe. Hoe en waarom het plan mislukt kunt u zelf lezen in dit meesterlijke boek. J.K. Toole heeft deze roman (A Confederacy of Dunces in het Engels) al in het begin van de jaren 60 geschreven, maar het werd pas in 1980 uitgegeven, 11 jaar nadat Toole op 32-jarige leeftijd zelfmoord had gepleegd omdat ie geen uitgever voor z'n roman kon vinden. Nu is het boek ook in het Nederlands vertaald als Een samenzwering van idioten.

Anti-held

Hoofdfiguur van deze klucht is, zoals gezegd, Ignatius J. Reilly, een 30-jarige vadsige, lompe vreetzak die een éénmansoorlog voert tegen alles en iedereen: homoseksuelen, heteroseksuelen, Freud, protestanten, kommunisten, fascistten, Billy Graham, pornografen, enz. Eén van z'n meest geliefkoosde vrijetijdsbestedingen is het gaan bekijken van slechte films en dan luidop z'n kritiek te spuien in de bioscoop. Wat de wereld van vandaag volgens Ignatius vooral tekort heeft is een "behoorlijke geometrie en theologie". Z'n opvattingen schrijft ie neer op ontelbare "Big Chief tablets" en hij is van plan om ooit een objectieve studie van de maatschappij te schrijven. Ondanks al het voorgaande, komt Ignatius toch vrij sympatisch over. Hij is een anti-held van hetzelfde

kaliber als Don Quichote, soldaat Schweijk, Oliver Hardy, en Yossarian uit Catch-22.

De rode draad die doorheen de heel erg goed in elkaar zittende plot loopt is Ignatius' zoektocht naar werk in New Orleans. Door de nijpende financiële toestand wordt Ignatius door z'n min of meer alcoholische moeder, bij wie hij inwoont, erop uitgezonden om werk te zoeken. Eerst vindt ie werk bij Levy Pants, een snel achteruit boerende kledingfirma. Daar slaagt ie erin het fische-systeem hopeloos in de war te brengen en mobiliseert ie de zwarte arbeiders in een Kruistocht voor Moorse Waardigheid, een campagne die even falikant afloopt als die om de wereldvrede te redden. Na z'n ontslag wordt ie dan hot-dog verkoper in een piratenpakje op een bakfiets.

New Orleans

Naast het relaas van Ignatius' woelige belevenissen als werknemer bestaat het boek uit scènes die zich afspeelen op diverse plaatsen in New Orleans met telkens de bijbehorende personages. Door dit procédé krijgen we een kleurrijk en gevarieerd beeld van die stad. Van de stripteasentent, de "Night of Joy", verplaatsen de gebeurtenissen zich naar Ignatius' slaapkamer, van de straat naar het politiebureau, van Levy Pants naar de openbare WC's, van een kantoortje in het universiteitsgebouw naar de woning van Mr en Mrs Levy...

Het knappe van de intrige is hoe dat alles in elkaar past. Op het einde van het boek blijken alle gebeurtenissen verband te houden met mekaar, volgens de absurde logica die dit boek en alle goeie kluchten eigen is. Op die verschillende plaatsen maken we dan kennis met een uitgebreid aantal figuren: de stomme striptease-danseres Darlene die een nummertje met een papegaai wil opvoeren. De uitbaatster van de "Night of Joy", Lana Lee, die pornografie verkoopt aan scholieren, en haar zwarte portier Jones, die erop uit is om haar een loer te draaien. Miss Trixie, een ietwat seniele kollega van Ignatius op Levy Pants, wil met pensioen gaan, maar ze wordt tegen haar zin op de firma gehouden door Mrs Levy omdat ze zich nuttig en

aktief zou voelen. Het liefje van Ignatius, Myrna Minkoff, denkt dat Ignatius te weinig sex heeft, en doet voor hem niet onder wat betreft engagement (geuitge daarvan haar vele akties en lezingen, waaronder "Sex in de politiek: Erotische Vrijheid als Wapen tegen de Reakionairen").

Eén van de meest geslaagde figuren is de klungelende politiaam Manusco die de straat opgestuurd wordt om verdachte personen in te arresteren (in het begin van het verhaal wil ie Ignatius arresteren). Omdat ie er maar niet in slaagt dat te

doen (alhoewel hij zich op de meest idiote manieren vermomt om niet op te vallen, als cowboy, als Brits toerist, of hij rijdt rond op een motor die evenveel lichtjes heeft als een flipperkast), wordt ie voortdurend gedegradeerd tot ie de wacht moet houden in openbare WC's. Als ie er tenslotte toch bijna in slaagt een echt verdacht figuur te arresteren (de tussen persoon van Lana Lee's pornohandeltje), wordt ie neergeslagen met BOETHIUS De Consolatione Philosophiae ("Over de troost van de wijsbegeerte"), dat ie aan het lezen was om de tijd te doden.

Ik zou dit heel plezante boek wel tekort doen door het alleen maar komisch te noemen. Het heeft een trieste ondertoon, maar of die van Ignatius' gekke avonturen vandaan komt, of van de tragische geschiedenis rond de auteur laat ik in het midden. Samen met Walker Percy, auteur van het voorwoord, kan ik alleen maar betreuren dat J.K. TOOLE "not alive and well and writing" is. (John Kennedy Toole, Een samenzwering van idioten, Veen, Uitgevers Utrecht)

Jan Deltour

STUDENTEN

WERK GROEP

WAAROM ZO'N WERK GROEP ?

- Meer en meer blijkt dat een goede, uitgebalanceerde, sobere voeding preventief werkt t.o.v. de beschavingsziekten.
- Studenten zijn de intellektuelen van morgen. (Sic). De bevolking neemt deze mensen als voorbeeld.
- Onze Ziektefondsen zitten al diep genoeg in de financiële put.

WAT BEOGEN WIJ ALS WERKGEVER ?

- De studenten bewust maken dat voorkomen beter is dan genezen.
- Studenten die zich min of meer van de toestand bewust zijn, ondersteunen in hun opzet.

HOE DOEN WIJ DAT ?

- Wij geven theoretische en praktische voorlichtingsavonden.
- Wij organiseren stands in de verschillende Alma's.
- In Veto zullen de voorkeursmenu's, die in Alma te verkrijgen zijn, elke week blijven verschijnen.
- Verspreiden van affiches met slogans.

DOE MEE EN BRENG UW IDEEËN EN FANTASIE NAAR :

ADELIN DEGROOTE IN HET MEDISCH CENTRUM VOOR STUDENTEN OF NAAR LEO VAN DER AA IN ALMA II, 2de VERDIEP.

Je bent altijd welkom!

DE MENU'S DIE U HIER ONDER VINDT, ZIJN EEN SELECTIE UIT DE VEELHEID VAN MENU'S AANGEBODEN IN DE VERSCHILLENDE ALMA-RESTAURANTS. BIJ DEZE SELECTIE WERD REKENING GEHOUDEN MET EEN PRIJS - KWALITEIT VERHOUDING. M.A.W. DIT ZIJN MENU'S MET EEN ZEER GOEDE VOEDINGSWAARDE EN RELATIEF LAGE PRIJS. UITGAVE: ALMA vzw VOORLICHTINGSDIENST. VOOR INLICHTINGEN EN SUGGESTIES: E.VAN EVENSTR. 2c 2e VERD. BUREAU LEO VAN DER AA TEL. 229911

RESTAURANT ALMA I II III		SNACK ALMA I. PAUSCOLLEGE.GASTHUISBERG	
MA 9/11	Biefstuk Andijvie in room Aardappelen	Tip: nagerecht naar keuze	Varkensrib Florida Gek.aardappelen
DI 10/11	Varkensrib met Griekse wortelen Volle rijst	Tip: melknagerecht	Gehakte steak Rauwkost Kroketten
WO 11/11	Gepaneerde varkenssteak Rode kool Aardappelen	Tip: melknagerecht Enkel voor Alma II	GESLOTEN, ENKEL ALMA II OPEN
DO 12/11	Koude schotel met sardijnen. Volle rijst	Tip: melknagerecht	Verse vis Duglérésaus Puree
VR 13/11	Kippenschnitzel met prinsesbonen in tom.s. Aardappelen	Tip: melknagerecht	Kippenschnitzel Groenten Kroketten
SNACK ALMA II ALTERNATIEF		SEDES	
MA 9/11	Rijst met basilicum en laurier	Hoofdbestanddelen:volle rijst-linzen-tomaten-kaas-ajuin	Varkensgebraad uit Venetië Aardappelen
DI 10/11	Macaroni met Groententrajetoet	Hoofdbestanddelen:rode Catalaanse wijn-rijst-tarwehorentjes-aubergine	Griekse Pilaw Rijst
WO 11/11	Soyabonen met groenten en gierst	Hoofdbestanddelen:gierst soyabonen-knolselder-rode biet-yoghourt	Tip: fruit en melknagerecht 's Avonds
DO 12/11	Hutspot uit de Balkan	Hoofdbestanddelen:rijst Romige prei-urapen-wortelen-bonen	Gehakte steak prei-urapen Aardappelen
VR 13/11	Fish Paties	Hoofdbestanddelen:haver-vlokken-boekweit-tarwe kabeljauw-groenten	Kabeljauw Cadgery Rijst
			Tip: nagerecht naar keuze 's middags
			Tip: + rauwkost en melknagerecht 's avonds

VOEDING

Hoe eet je eigenlijk goed?

Goed eten = bewust eten

VTK - 24 UREN

EN BIALEK KOMT ÓÓK!

DONDERDAG 5 NOVEMBER

TONEEL : 20 u. 'Groot en Klein' van B. Strauss door Handke/Weissgezelschap in STUC (120/80)

20 u. 'De Ijzervreters' (A. Nicolay) door Reynaertghesellen in Reynaert Teater Malpertuus, Groenstr. 7, Tiensepoort; 150 fr. (info 225991)

BALLET : 20 u. Ballet van Vlaanderen in Schouwborg

JAZZ : 20 u. Jazzorkest van de BRT in Conservatorium

VRIJDAG 6 NOVEMBER

TONEEL : 20 u. zie donderdag 5 november in Stuc en Teater Malpertuus

MUZIEK : 20 u. The Tramps in Manhattan, Vaartdijk.

VOORDRACHT : 20 u. "Mineraal kwarts in al zijn vormen" door E. Vercaemmen in Hona, Brusselsepoort

WEEKEND : van 6 tot 8 nov.: Het verlengde gezicht: spelen met maskers, en verkennen van soc. en psychol. aspecten van vermommen, maskeren en uitwerking daarvan op de omgeving, in Boechout (org. Stichting L. De Raet; inl.02/2418833)

WEEKEND : van 6 tot 8 nov.: Dans en Natuur; in Kessel-Lo (org. L. De Raet; inl. 02/2418833)

ZATERDAG 7 NOVEMBER

MUZIEK : 20.30 u. Oratorium "Maria" van J. Ryelandt door koren uit Leuven, Roeselare en Mechelen en Liers Symfonieorkest, olv. H. Remy; in St. Pieterskerk.

OPERETTE : 20 u. "Het lied van de woestijn" (Romberg) door OperetteFiet; in Schouwborg (75 à 250 fr.)

ZONDAG 8 NOVEMBER

MUZIEK : 11 u. S. Poelmans Kamermuziekensemble in Stadhuis (30 à 60 fr.)

MAANDAG 9 NOVEMBER

FILM : 20.30 u. "Het bloed van de Condor" van Sanjines in Aud. Vesalius (60/50) (org. DAF)

TONEEL : 20.30 u. Sneeuwwitje, door Carrousel; Gasthuisberg GA 3 (vervoer voorzien vanaf Oude Markt); 120/90 fr.

DINSDAG 10 NOVEMBER

MUZIEK : 20 u. Concertum Antiquum olv. JP. Biesemans "Europa Ludens" (dansen en liederen uit Duitsland v.d.17e eeuw); in Lemmensinstituut, Herestr. 53 ; 120/80(stud., -21, +65); Reserveren 016/233967

WOENSDAG 11 NOVEMBER

INFO : 10-17 u. Infodag voor kandidaat-ontwikkelingshulpers; in Maria Theresia College (org. ITECO)

MUZIEK : 22.30 u. R. Boone en Trio R. Vanhaverbeke in Elephant Club, Vismarkt (200 à 230 fr.)

DONDERDAG 12 NOVEMBER

DEBAT : 20.30 u. "De noodzaak van opera ?" met o.a. G. Mortier, directeur v.d. Nationale Opera; in STUC

MUZIEK : 21 u. Brenda Wootton in Seven Oaks (Hanegang) 120/100 (VVK)

JAZZ : 20 u. Jazzorkest van de BRT in Conservatorium

VRIJDAG 13 NOVEMBER

TONEEL : 20 u. "De duivel met de drie gouden haren" (F.K. Waechter) door Thespikon-Leuven; in Schouwborg

20.30 u. The Survivor door B. Polivka (Tsjechosl.) in STUC

MUZIEK : 21 u. The Pointer Sisters in Manhattan, Vaartdijk

WEEKEND : van 13 tot 15 nov. Voor kinderen gemaakt : werken met kindermidia; voor iedereen die met kinderen of jongeren omgaat; in Boechout (org. L. De Raet; inl. 02/2418833)

ZATERDAG 14 NOVEMBER

BALLET : 20 u. Ballet van Vlaanderen in Schouwborg

Studiegroep "Prognose"

Kristallen bollen, wiceleroedes of astrologie zijn lange tijd de hulpmiddelen geweest van de mens om te pogen in zijn toekomst door te dringen. Met andere middelen trachten wetenschappelijke prognoses hetzelfde te bereiken. In elk geval is de gerichtheid op de toekomst altijd een element geweest waarop elke beslissing i.v.m. het (maatschappelijke) handelen van mensen gesteund was. Al was het maar de hoop ooit, die groot lot te winnen, die mensen er mede toe aanzet te gokken.

In de planning (in de verschillende maatschappelijke sectoren) is het streven naar rationele besluitvorming een expliciet uitgangspunten een verkenning van de toekomst (wenselijkheden, mogelijkheden en waarschijnlijkheden) bijgevolg onontbeerlijk. Nu zijn er echter heelwat uiteenlopende manieren om het toekomstmoment in de beslissing te betrekken samenhangend met verschillende visies op verleden, heden en toekomst en op menselijk (sociaal) gedrag. Elke prognosetechniek steunt op een aantal uitgangshypothesen hieromtrent. Binnen een eerder deterministische visie (toekomst als logisch, onontkoombaar gevolg van verleden en heden) passen vooral exploratieve technieken zoals trendextrapolatie. Binnen een voluntaristische visie (toekomst als anticipatie van een gewenste stand van zaken waarop het handelen in het heden gericht wordt) passen eerder prospectieve technieken zoals scenario's. Hoe dan ook, het is wel duidelijk dat je een gegeven prognose niet kan bekijken zonder de uitgangspunten waarop ze steunt en de visie die erachter steekt mee in de discussie te betrekken. Dit nu willen we met geïnteresseerden in deze problematiek gaan doen.

Om de zaak niet overloos te laten uitdienen stellen we voor te vertrekken van

een concreet thema : enkele recente prognoses i.v.m. onze energietoekomst. Daarbij is het niet zozeer de bedoeling in te gaan op de energietechnische aspecten dan wel op juist vernoemde 'achterliggende' elementen en de prognosetechnieken als zodanig. Doel van het studiegroepje is in de eerste plaats onszelf in te werken in de materie, waarbij ritme en intensiteit door de deelnemers bepaald wordt. Als verderafzeggend perspectief denken we - geheel in de traditie van de werkgroep W&S - aan de organisatie van een colloquium over het thema, waaruit dan weer een Cahier kan volgen. Van toekomstmuziek gesproken!

Konkreet : eerste afspraak voor alle geïnteresseerden op donderdag 19 november om 20 uur in het kandidatuurcentrum, Celestijnenlaan, 200 A te Heverlee.

Frans Decroos
Ludo Froyen

Maandag 23 November organiseert Germania zijn eerste POPNACHT in zaal LIDO. Bedoeling is beginnende amateurgroepen - rock, new and old wave - groepen electrisch aan het woord te laten, en dat wel tot in de erg vroege ertjes. Vijf groepen schreven reeds in, maar je kan nog steeds terecht voor inlichtingen en inschrijvingen op het prikbord van de Germanista (FAKBAR L&W Blijde Inkomststraat 11) of bij Jan Populaire, Vesaliusstraat 23 (na 19 uur). Wij houden het kritische publiek op de hoogte (cfr. volgende Veto).

Germaniah popafdeling
Nota titel : OPROEP (AARHG)
GERMANIA'S POPNACHT

vervolg van p.6

begeleidende rol spelen (statistiek). In deze fase wordt ook de theoretische informatie uit boeken en dergelijke vergeleken met die praktische informatie die de leerling bij de basis heeft gehaald. Hieruit kan dan een concreet actieplan geboren worden.

De synthesefase zorgt ervoor dat de leerlingen overzicht en inzicht krijgen in de doorgemaakte stof. Dat inzicht kan dan uitmonden in aktie (de vierde fase). Dit is wel de meest problematische fase in een projekt en degene die dan ook het meest stiefmoederlijk wordt behandeld. Gelukkig geven de auteurs een goeie uiteenzetting hierover. Vroeger gebeurde het wel eens, te Bokrijk, dat men brood ging uitdelen aan stakende mijnwerkers (1971 - Zwartberg), daarbij het verwijt van het toenmalige Amada kriegend dat koffie het diskussieren en dus de nakende revolutie beter mogelijk zou gemaakt hebben. Maar die tijd is lang voorbij. De voornaamste aktie vindt nu tijdens de Culturele Week plaats. Dan worden in Bokrijk de normale lessen geïnitieerd door de talloze projektgroepen. In het boekje staan enkele foto's van zo'n aktiviteiten. Tijdens deze week worden ook vele mensen van buiten de school bij het leven in Bokrijk betrokken. Het is in feite een unieke gebeurtenis in het Belgische schoolleven, en die doorgang vindt de laatste week van het tweede semester. Als je geïnteresseerd zou zijn mag je altijd kontakt opnemen met de Erkende Normaalschool,

Hasseltweg 383, 3600 Bokrijk-Genk.

Na dit alles maken de leerlingen een synthesetekst die gestencild wordt en in de school en soms daarbuiten verspreiding krijgt. De kwaliteit van dergelijke brosjures is altijd ongelijk, maar soms sta je verstomd over wat jonge mensen kunnen bereiken. Voor wie het nog niet duidelijk zou zijn : er wordt naar gestreefd ALLE schoolvakken te betrekken bij de groei van een projekt. Zo ontstaat de beoogde intergratie van de vakken. En nog een laatste woord over de evaluatie. Dit soort onderwijs vergt ook een ander soort evaluatie, en daaraan wordt in het boekje ook aandacht geschonken. De leraar maakt bijvoorbeeld een woordrapport in november (geen punten maar een geschreven tekst), de leerling een uitgebreide zelfevaluatie in mei en samen komen ze dan tot een eindevaluatie van hun projektgroep. Wat ik hier allemaal verteld heb is GEEN SCIENCE FICTION. Dit soort onderwijs wordt - met alle mankementen die de praktijk natuurlijk met zich meebrengt - al dertien jaar lang toegepast te Bokrijk. Ik heb het zelf drie jaar mogen meemaken, en met alle kritiek die ik hier zou kunnen geven moet ik toch besluiten met te zeggen dat ik het met plezier zou overdoen.

Josef Schildermans

Zopas verscheen de 11de uitgave van de brochure **Je studie...een keuze**, bestemd voor laatstjaars van het secundair onderwijs. De P.M.S.-centra zorgen voor de gratis verspreiding in alle scholen.

Zoekertje

Te koop : lader voor Texas instruments 56/57/58 250 F. ZW : F. DHAENENS Maria-Theresiastr. 103

Kruiswoord raadsel

Horizontaal

1. Leeft van plantaardig voedsel alleen
2. Staat gewoonlijk op 't laatste blad van Veto - veul water samen
3. Gekookte rijst - dier
4. Aanwijzend voornaamwoord - scheidt de lever af
5. Noodsignaal - lied
6. Hebben (of willen) ze niet in de Appel
7. Wereldtaal - internationaal business machines
8. Senior - dier - slee
9. Afstamminge van een blanke en een negerin
10. Vereffenen, gelijk maken

Vertikaal

1. Vernielzucht
2. Gelijk - "medicijn"
3. Geheime staatspolitie in nationaal-socialistisch Duitsland - muzieknoot
4. Letterkeer (anagram) van "ein" - griekse letter - rond speeltuig
5. Fuif - pers. vnv. - letterkeer van "tie"
6. Soort; karakter - meest bereden en gestolen rijtuig door studenten
7. Franse kaas
8. Knorrig persoon - nummer
9. Rivier in Friesland - uitroep van pijn
10. Zich beklagen; bezwaren indienen; vergoeding eisen

ZOEKERTJE : 20 fr.

Gebruik onderstaand rooster 1 teken per vakje, 1 vakje tussen de woorden.

